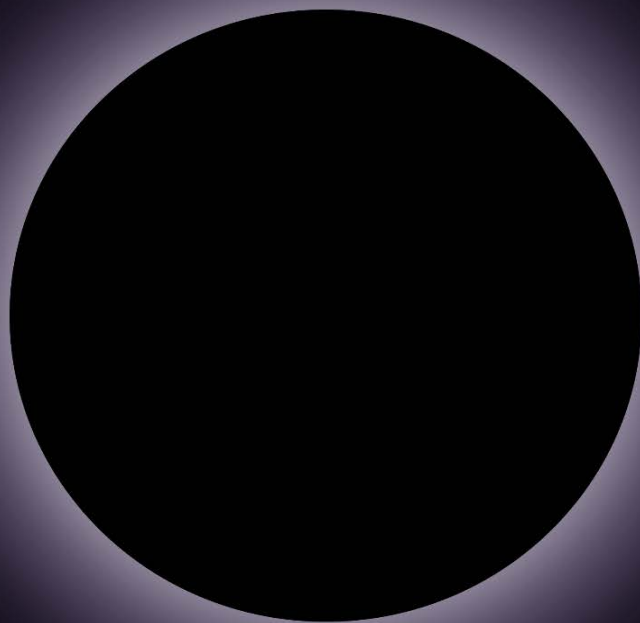

Accountantsverslag 2017
DSW De Bolder

24 mei 2018

VERTROUWELIJK

Aan de gemeenteraad en directie
van de gemeente Texel
Van DSW de Bolder
Postbus 200
1790 AE DEN BURG

Datum
24 mei 2018

Behandeld door
M.B. de Ronde MSc
088 288 6450

Ons kenmerk
3114555900/2018.045081/CVM

Onderwerp
Accountantsverslag 2017

Geachte raad, directie,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2017 inzake de jaarrekening van Dienst Sociale Werkvoorziening De Bolder. Hierin zijn onze belangrijkste controlebevindingen samengevat. Voorts treft u een analyse aan van de ontwikkelingen in uw vermogen en resultaat.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie van de Dienst Sociale Werkvoorziening De Bolder (verder: De Bolder). In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2017 van De Bolder gecontroleerd. Bij deze jaarrekening hebben wij op 24 mei 2018 de controleverklaring verstrekt. De controleverklaring bevat een goedkeurend oordeel ten aanzien van de getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarrekening. Graag bespreken wij dit accountantsverslag met u.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: H.J. Wilmink RA

Inhoud

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole	3	
1.1 Reikwijdte van de controle		3
1.2 Strekking controleverklaring		3
1.3 Materialiteit		3
1.4 Interne beheersing is voldoende		3
1.5 Begrotingsrechtmatigheid		3
1.6 Niet-financiële rechtmatigheid		4
2. Bevindingen jaarrekening 2017	5	
2.1 Kwaliteit van de primaire processen		5
2.2 Vennootschapsbelasting		5
3. Observaties resultaat en vermogen	6	
3.1 Observaties ten aanzien van de financiële performance		6
4. Overige onderwerpen	7	
4.1 Opdracht controle verstrekt		7
4.2 Bevestigingen van het management ontvangen		7
4.3 Geen meningsverschil met management		7
4.4 Grondslagen van de jaarrekening		7
4.5 (Fraude) Risicoanalyse is geactualiseerd		7
4.6 Gezamenlijke risico analyse als basis		8
4.7 Onafhankelijkheid geborgd		8
4.8 Disclaimer en beperking in gebruik		8
Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde fouten	9	
Bijlage A2 - Gecorrigeerde fouten	10	

1. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

1.1 Reikwijdte van de controle

Door middel van de door u getekende opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven voor de controle van uw jaarrekening 2017. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van De Bolder. Naast de opdrachtverstrekking zijn het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader vastgesteld door de gemeenteraad op 19 december 2017, en het Controleprotocol WNT 2017 bepalend voor onze controle.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2017 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

1.2 Strekking controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2017 van De Bolder een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017, als van de activa en passiva van De Bolder op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Tevens zijn naar ons oordeel de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader.

1.3 Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 58.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% bedraagt, en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd, zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2017.

De rapporteringstolerantie is gelijkgesteld aan € 25.000, overeenkomstig het Controleprotocol 2017 zoals door de gemeenteraad is vastgesteld op 19 december 2017.

1.4 Interne beheersing is voldoende

Op basis van onze controle stellen wij vast dat de kwaliteit van de interne beheersing van de bedrijfsprocessen in 2017 in het kader van de accountantscontrole van de jaarrekening op een aantal gebieden bijdraagt aan een betrouwbare informatievoorziening. In hoofdstuk 2 zetten wij de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen uiteen.

1.5 Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven, en dat het bestuur belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het bestuur inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel.

Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneemregelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.

Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen - waarvan het bestuur in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren - in het verslag van bevindingen aan de orde te stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid merken wij op dat wij geen bevindingen hebben geconstateerd welke wij dienen te rapporteren.

Een nadere analyse van de kostenoverschrijdingen is opgenomen in de paragraaf "Begrotingsrechtmatigheid" in de jaarstukken.

1.6 Niet-financiële rechtmatigheid

Een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidswetgeving is de niet-financiële rechtmatigheid. Dit is niet primair het onderzoeksgebied van de accountant. De accountant heeft als taak u te wijzen op een niet-financiële onrechtmatigheid als eventuele "bijvangst" van de reguliere controle, en op eventuele tekortkomingen in het interne signaleringssysteem. Ten tijde van de jaarrekeningcontrole 2017 hebben wij geen tekortkomingen met betrekking tot de niet-financiële rechtmatigheid geconstateerd.

2. Bevindingen jaarrekening 2017

2.1 Kwaliteit van de primaire processen

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2017 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle van de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij aan de directie van De Bolder gerapporteerd d.d. 22 december 2017.

Naar aanleiding van onze interim controle hebben wij enkele bevindingen geconstateerd, met daaraan gekoppeld enkele aanbevelingen. Het is van belang dat deze aanbevelingen worden doorgevoerd, om in control te blijven in een veranderende omgeving.

De belangrijkste aandachtspunten uit de managementletter hadden betrekking op het aanscherpen van het betaalproces, het borgen van de volledigheid van de Participatiewet inkomsten, de omzetverantwoording (follow-up 2016), op de memoriaalboekingen (follow-up 2016), controle op inhoudingspercentages (follow-up 2016), op de betrouwbaarheid van de IT-omgeving (follow-up 2016) en risicomanagement.

2.2 Vennootschapsbelasting

Met ingang van 1 januari 2016 vallen overheidslichamen, waaronder De Bolder, onder de reikwijdte van de Wet op de vennootschapsbelasting. In het kader van de jaarrekening van 2016 is door De Bolder reeds het standpunt ingenomen dat De Bolder vrijgesteld dient te worden voor vennootschapsbelasting.

De Bolder heeft daarvoor vorig jaar bij de Belastingdienst een verzoek ingediend voor vrijstelling en heeft daarbij gemotiveerd dat de gelden die worden ontvangen op basis van de Participatiewet niet beklemd zijn. Deze kunnen daarom buiten beschouwing worden gelaten bij de toetsing of er sprake is van beoogde voordelen of structurele overschotten. Indien deze gelden buiten beschouwing gelaten worden, is er inderdaad sprake van een structureel verliesgevende exploitatie.

Ten tijde van het opstellen van de jaarrekening van 2017 heeft u nog geen vrijstelling ontvangen. Net als 2016 is de eventuele VPB belastingplicht nog onzeker. Deze onzekerheid is toegelicht in de jaarrekening. Dit blijft derhalve een onderwerp dat met aandacht gevolgd moet worden.

3. Observaties resultaat en vermogen

3.1 Observaties ten aanzien van de financiële performance

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017 sluit met een positief resultaat van € 35.000 (2016: € 120.000 positief). Begroot was dat er een positief resultaat behaald zou worden van € 28.000. In uw jaarverslag is een uitgebreide resultaatanalyse opgenomen.

In het volgende overzicht hebben wij de omvang van het eigen vermogen schematisch weergegeven:

	2017	2016
Algemene reserve	€ 360.000	€ 360.000
Bestemmingsreserves	€ 1.184.000	€ 1.141.000
Gerealiseerd resultaat	€ 35.000	€ 120.000
Totaal	€ 1.579.000	€ 1.621.000

Het eigen vermogen is afgenomen, als gevolg van het lagere resultaat in 2017 en de diverse onttrekkingen welke hebben plaats gevonden. De financiële buffers in de vorm van de bestemmingsreserves zijn wel verder toegenomen, doordat de onttrekkingen in het lopende jaar lager zijn dan het gerealiseerde resultaat van 2016 welke aan de bestemmingsreserves is gedoteerd. Door de lagere vermogenspositie is de solvabiliteitsratio marginaal afgenomen tot 35 % (2016: 36%), hetgeen nog steeds als financieel gezond is te bestempelen. De reserves zullen naar verwachting de komende jaren verder benut worden voor de verdere transitie van De Bolder naar een bredere werkorganisatie.

4. Overige onderwerpen

4.1 Opdracht controle verstrekt

Door middel van de door u getekende opdrachtbevestiging heeft u ons opdracht gegeven voor de controle van uw jaarrekening 2017. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van De Bolder. In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en het Controleprotocol WNT 2017.

4.2 Bevestigingen van het management ontvangen

Wij hebben van de directeur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

4.3 Geen meningsverschil met management

Er zijn geen meningsverschillen met de directie geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het management en de medewerkers van De Bolder de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

4.4 Grondslagen van de jaarrekening

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en resultaten van De Bolder. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities die vaak inherent onzeker zijn.

De verslaggevingsgrondslagen van De Bolder zijn uiteengezet in paragraaf "Grondslagen van de financiële verslaggeving" van de jaarrekening 2017.

Wij hebben het door het management toegepaste proces met betrekking tot belangrijke verslaggevingspraktijken geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

4.5 (Fraude) Risicoanalyse is geactualiseerd

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij de directie en het bestuur van De Bolder (onder de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad). Het bestuur ziet erop toe dat de directie adequate preventieve en repressieve beheersmaatregelen instelt, om het risico op fraude zoveel mogelijk te beperken.

Als uw accountant hebben wij de verantwoordelijkheid om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa, afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Derhalve hebben wij als onderdeel van onze controle de directie gevraagd het risico in te schatten dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude.

De Bolder heeft begin 2017 een breed risicomanagement document opgesteld. In dit document zijn ook frauderisico's (containerbegrip) opgenomen. Naar onze mening zouden deze frauderisico's nog concreter geïnventariseerd en uitgesplitst kunnen worden. Voorts adviseren wij u, voor zover dit niet reeds heeft plaats gevonden, om de risicoanalyse jaarlijks te actualiseren en tevens te bediscussiëren binnen de verschillende gremia (zoals het college) om gezamenlijke draadkracht te realiseren bij de onderkende risico's en de daarbij ingerichte beheersmaatregelen.

Wij hebben verder zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen en wij hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken van fraude.

4.6 Gezamenlijke risico analyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw dienst, en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen.

Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

4.7 Onafhankelijkheid geborgd

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) opgenomen in de 'Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant'.

Deze voorschriften vormen een belangrijk onderdeel van het normenkader waaraan accountants moeten voldoen.

De naleving hiervan is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van toetsing aan ons normenkader concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant van De Bolder met betrekking tot de door ons geleverde assurance-diensten is gewaarborgd. In dit verband merken wij op dat wij naast de assurance-diensten tevens advieswerkzaamheden hebben verricht inzake de mogelijke vennootschapsbelastingplicht. Deze werkzaamheden passen binnen de strikte onafhankelijkheidseisen.

4.8 Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad, het bestuur en het management van De Bolder en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van De Bolder aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken, en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag, is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie over het systeem van interne beheersing en de werking daarvan.

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde fouten

Niet-gecorrigeerde fouten

De volgende niet-gecorrigeerde fouten zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld:

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	€ 0
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	€ 0	€ 0
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	€ 0	€ 0
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	€ 0	€ 0
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	€ 0	€ 0
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	€ 0	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/et cetera)	€ 0	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	€ 0	
Overige rechtmatigheidsfouten	€ 0	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 0	

Bijlage A2 - Gecorrigeerde fouten

Gecorrigeerde fouten

De volgende gecorrigeerde fouten (groter dan de rapporteringstolerantie) zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld:

Aard van de fouten	Bedrag
Niet van toepassing	-